

miti, že obviněný tímto slovem tvrdil, že soukromý obžalobce tvrdil vědomě nepravdu. Správně proto odvolací soud uznává, že objektivní skutková podstata přestupku § 491 tr. zák. jest dána, že v označení soukromého obžalobce lhářem jest obvinění z opovržlivé vlastnosti (jak výrok rozsudku správně uvádí, připojuje nadbytečně a ne právě vhodně i »z opovržlivého smýšlení«). Odvolací soud má za to, že se obviněnému podařil důkaz pravdy, neboť má na základě spisu T 727/27 okresního soudu v Kouřimi za dokázáno, že nynější soukromý obžalobce pronesl dne 1. října 1927 na schůzi okresních cestářů, mluvě o článku »Zástupci našeho sdružení u ministerstva vnitra« výrok: »Článek ten jest naprostá blamáž, podepsaní na onom článku vůbec u ministerstva a nikde nebyli, tento článek jim, t. j. organizaci, jejíž tajemníkem soukromý obžalobce jest, ukradli«. Než, by někdo mohl býti odsouzen pro výrok »lhář«, k tomu nestačí průkaz objektivní nepravdivosti jeho výroku, nýbrž jest třeba dokázati, že nepravdu pronesl vědomě, t. j. jsa si vědom toho, že to, co tvrdí, neodpovídá pravdě. V tom směru však rozsudek T 727/27 nic nezjišťuje, obmezuje se — poněvadž to k řešení otázky viny v onom případě stačilo — na zjištění, že výrok byl pronesen a důkaz pravdy toho, co výrokem tím tvrzeno, nebyl podán. Subjektivní stránkou, zda tehdejší obviněný a nynější soukromý obžalobce přes své lepší vědomí mluvil nepravdu, se onen rozsudek nezabývá. Pochybil proto v této trestní věci odvolací soud, maje jen na základě onoho rozsudku T 727/27 za prokázáno, že nynější soukromý obžalobce při schůzi dne 1. října 1927 mluvil vědomě nepravdu, že lhal. Toto zjištění odvolacího soudu, jež v rozsudku T 727/27 nemá opory, není jinak vůbec odůvodněno, chybí tedy pro zjištění to důvody a odvolací rozsudek trpí zmatkem § 281 čís. 5 (462 čís. 2) tr. ř. Tím se ovšem stává vratkým úsudek odvolacího soudu, že byl podán důkaz pravdy o opovržlivé vlastnosti soukromému obžalobci předhazované. Bylo proto v tomto směru opodstatněné zmateční stížnosti podle § 33 tr. ř. vyhověti, a uznati podle § 292 a 479 tr. ř., jak se stalo.

Čís. 3598.

Ohledně údajů, které kdo učiní ve své vlastnosti jako svědek, jest připustiti odchylku od všeobecné zásady § 490 tr. zák. v ten rozum, že svědek, jemuž nebylo prokázáno, že učinil nepravdivé údaje vědomě nebo dokonce úmyslně, nemůže se výkonem své svědecké povinnosti dopustiti trestného činu vůbec a urážky na cti zvláště.

I když je trestnímu řádu cizí forma písemného soudního svědectví, není překážky, by na obsah dopisu, zasláního soudu, nebylo nazíráno jako na sdělení, jímž pisatel mínil vyhověti své svědecké povinnosti, které tudíž pokládal za svou svědeckou výpověď před soudem.

Pro subjektivní skutkovou podstatu podle § 487 tr. zák. se vyžaduje vědomí pisatele dopisu, vinícího někoho z přestupku proti bezpečnosti cti, že toto sdělení jest objektivně nepravdivé.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Rozsudkem okresního soudu v Plumlově ze dne 24. října 1927, jímž byl obžalovaný uznán vinným přestupkem proti bezpečnosti cti podle § 487 tr. zák., jakož i potvrzujícím rozhodnutím krajského soudu v Olomouci jako soudu odvolacího pro přestupky ze dne 11. května 1928 byl porušen zákon v předpisech §§ 487, 491 tr. zák., oba rozsudky se zrušují a věc se odkazuje na okresní soud v Plumlově k novému projednání a rozhodnutí.

Důvody:

Rozsudkem okresního soudu v Plumlově ze dne 24. října 1927, č. j. T 202/27 byl obžalovaný uznán vinným přestupkem proti bezpečnosti cti podle § 487 tr. zák. spáchaným tím, že v dopise ze dne 31. března 1927, adresovaném okresnímu soudu v Plumlově, sdělil, že prý Florian K. sesměšňoval Vojtěcha D-a veřejně a před více lidmi výrokem: »On je neomylný jako papež, začne vyčítati věci, které již tam nepatřily, papež je neomylný jen ve věcech víry«; jeho odvolání bylo rozhodnutím krajského soudu v Olomouci jako odvolacího soudu pro přestupky ze dne 29. března 1928 zamítnuto co do viny jako neodůvodněné a byl napadený rozsudek potvrzen, při čemž bylo poukázáno jen zcela všeobecně na jeho důvody, které označuje rozhodnutí odvolacího soudu za úplně správné. Děje se tak neprávem, neboť rozsudek prvé stolice jeví se ve dvojím směru pochybeným, zejména i po stránce právní. Soudu bylo řešiti především otázku, zakládá-li onen výrok, přisuzovaný v dopise obžalovaného K-ému, skutkovou podstatu některého z přestupků proti bezpečnosti cti vůbec a přestupku podle § 491 tr. zák., který by tu patrně přicházel v úvahu podle názoru soudu, zvláště. Nehledíc k tomu, že doslov řečeného výroku, jak jej na základě dopisu samotného za prokázaný berou rozsudkové důvody (»Vždyť on jest neomylný jako papež, hned začne vyčítati Janu V-ovi minulé chyby, že sebral kolo, že zapálil. Pak jenom, že (papež?) jest neomylný ve věcech víry«) nekryje se ve všech jednotlivostech s oním doslovem, v němž je výrok ten uveden ve výroku rozsudkovém, nevystihuje ani to ani ono zjištění rozsudkové obsah závadného dopisu v jeho celistvosti, neboť v rozsudku nejsou uvedena slova, která předcházejí v dopise větám shora podle rozsudku citovaným: »Dále zavedl (K.) řeč jiným směrem, srovnáváje p. starostu s papežem výrokem . . .«, načež následují ony věty, uvedené v rozsudku. V rozsudkových důvodech není však vůbec zmínky o tom, že řečený výrok směřoval a byl mimo to i způsobitelm k tomu, by jím byl D. snížen v úctě a vážnosti, soudu stačilo naopak k výroku, že se obžalovaný dopustil závadného činu a že v jeho jednání jest spatřovati objektivní skutkovou podstatu přestupku podle § 487 tr. zák., již rozsudkové zjištění, podle něhož D. podal pro onen výrok na K-ého obžalobu pro urážku na cti. Povinnost soudu, řešiti řečenou právní otázku samostatně, byla na místě tím spíše, an se otázkou tou nezabývá vůbec rozsudek okresního soudu v Plumlově ze

dne 24. října 1927, jímž byl Florian K. z obžaloby, naň v tom směru pro přestupek podle § 491 tr. z. vznesené, sprostěn.

Právně pochybeným je však rozsudek první stolice také, pokud spatřuje v jednání obžalovaného skutkovou podstatu přestupku podle § 487 tr. zák. po stránce subjektivní. V rozsudkových důvodech praví se v tom směru jen, že na základě trestních spisů je prokázáno, že Florian K. byl z obžaloby pro přestupek urážky na cti, spáchaný závažným výrokem, sprostěn, z čehož prý je patrné, že se v souzeném případě jednalo o obvinění křivé, že se tedy obžalovaný dopustil přestupku podle § 487 tr. zák. také ve směru subjektivním. K založení subjektivní skutkové podstaty tohoto přestupku stačí arci již pachatelovo vědomí, že se dotýká cti jiného tím, že ho křivě viní z činu trestného. V souzeném případě má však v tom ohledu význam především skutečnost, zjištěná částečně i rozsudkem, že obžalovaný obvinil K-ého z onoho seměšňování Vojtěcha D-a v dopise, adresovaném a jím zaslaném okresnímu soudu v Plumlově, při čemž však rozsudek pomíjí mlčením další závažnou okolnost, patrnou již z obsahu dopisu, že obžalovaný, který byl podle spisů T 37/27 okresního soudu v Plumlově předvolán jako svědek ke hlavnímu přeličení, ustanovenému na den 1. dubna 1927, zaslal řečený dopis soudu jednak na omluvu, že se ke hlavnímu přeličení osobně nedostaví, zejména však též náhradou za svůj osobní výslech svědecký. Právě se v úvodních dvou odstavcích dopisu: »Vlastnoručně podepsaný uvádím k zítřejší výpovědi mého svědectví následující: Nemohu se osobně dostavit, poněvadž mi toho nedovolují poměry teď před konferencí ve škole, ježto píšeme důležité komposice. Vypovídám písemně svědectví proti p. F. K-ému, které mohu pod přísahou ústně potvrditi«. Trest. řádu jest arci forma písemného soudního svědectví zásadně cizí, při řešení otázky subjektivního zavinění obžalovaného neměla však uniknouti pozornosti soudu okolnost, že obžalovaný zamýšlel napsáním a zasláním onoho dopisu soudu dostáti své zákonné povinnosti svědecké. Okolnost, že obžalovaný vycházel při tom z objektivně mylného názoru, že jest přípustno vydati svědectví také písemně, ustupuje v pozadí tím spíše, uváží-li se, že v jeho osobě šlo o mladíka, tehdy podle rozsudku teprve osmnáctiletého. Není proto překážky proti tomu, by na obsah jeho dopisu nebylo nazíráno jako na sdělení, jímž obžalovaný mínil vyhověti mimo jiné i své svědecké povinnosti, které tudíž pokládal subjektivně za svědeckou výpověď před soudem. Důkladem toho je zejména věta jeho dopisu, ve které uvádí, že může své svědectví potvrditi po případě pod přísahou ústně. Důsledně vztahují se tudíž na obsah dopisu, pokud přichází v úvahu jako svědecká výpověď, ustanovení trestního řádu o soudním svědectví, zejména předpis § 165, podle něhož je svědek povinen udati podle svého nejlepšího vědomí a svědomí čistou pravdu, nic nezamlčeti a podati svoji výpověď tak, by ji v případě potřeby mohl stvrditi přísahou. Zejména nelze na případy, v nichž v úvahu přichází obviňování v rámci svědecké výpovědi, vztahovati předpisy § 490 tr. ř., podle nichž nastává arci beztrestnost obviňovatele jen tehdy, podaří-li se mu důkaz pravdy nebo pravděpodobnosti, neboť, kdyby svědek měl býti v té příčině posuzován stejně jako každá jiná osoba, mělo by to nezbytně v zápětí pováž-

livé ochromení výkonu veškeré trestní pravomoci. Je proto na místě, by ohledně údajů, které učiní kdo ve své vlastnosti jako svědek, byla připuštěna úchylka od všeobecné zásady § 490 tr. zák., v ten rozum, že svědek, jemuž nebylo prokázáno, že učinil údaje nepravdivé vědomě nebo dokonce úmyslně, nemůže se výkonem své povinnosti svědecké dopustiti trestného činu vůbec a urážky na cti zvláště. Ze shora uvedených vět dopisu vychází na jevo, že si obžalovaný byl své povinnosti udati soudu pravdu dobře vědom; že neměl dobrou vůli splniti svědeckou povinnost způsobem, vyhovujícím zákonu, nezjišťuje v tom směru nic ani rozsudek, který se odvolává prostě na rozsudek ze dne 24. října 1927, č. j. T 242/27. V důvodech tohoto rozsudku uvádí se však jen, že obžalovaný František K. potvrdil sice jako svědek, že K-ý pronesl závadný výrok tak, jak je žalován, a že výrok ten byl míněn na D-a, že však proti této výpovědi jsou výpovědi tří jiných svědků, kteří všichni potvrzují, že K-ý mluvil o hasičském plesu a prohlásil o sobě samém, že je neomylný jako papež, na konec pak praví se tam výslovně, že za uvedeného stavu věci nutno míti za to, že u Františka K-y, který šel tehdy kousek za K-ým a za ostatními svědky, není vyloučen omyl. Jelikož však rozsudek T 202/27 nezjišťuje, jak již shora uvedeno, ani toho nejmenšího, z čeho by se dalo usuzovati, že obžalovaný uvedl v dopise onen výrok, přisuzovaný K-ému, proti svému lepšímu přesvědčení nebo jsa si vědom nepravdivosti svého sdělení, dovolává se v tom směru naopak výhradně jen skutečnosti, že K-ý byl rozsudkem T 242/27 z obžaloby sprostěn, je na snadě úsudek, že jeho závěr, podle něhož v souzeném případě šlo o obvinění křivé, není než zjištěním; že tu šlo o obvinění objektivně křivé, že tedy pro onen další jeho závěr, podle něhož se obžalovaný dopustil přestupku podle § 487 tr. zák. také ve směru subjektivním, nejen nejsou v něm uvedeny důvody, nýbrž jeví se závěr ten neopodstatněným i po právní stránce, vzhledem k tomu, že rozsudek nezjišťuje vlastně vůbec základní znak subjektivní skutkové podstaty řečeného přestupku, vědomí obžalovaného, že ono sdělení jeho dopisu, v němž spatřuje rozsudek vinění Floriana K-ého z přestupku proti bezpečnosti cti, jest objektivně nepravdivé. Týmiž vadami právně mylného posouzení věci v obojím shora nastíněném směru jest arcí stížen i rozsudek soudu odvolacího, který se prostě stotožňuje s důvody, uvedenými v rozsudku prvé stolice. Bylo proto o zmateční stížnosti podle § 33 tr. ř. generální prokuratury na záštitu zákona podle § 292 a 479 tr. ř. uznati právem, jak se stalo.

Čís. 3599.

Udavači podle § 522 tr. zák. nepromíjí se jen výkon trestu, nýbrž zákon mu poskytuje úplnou beztrestnost; udání jest tu okolností trestnost vylučující ve smyslu § 259 čís. 3 tr. ř.

(Rozh. ze dne 26. září 1929, Zm II 224/29.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: